

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

50 AAR PAA ØSTERBRO

Firmaets Bømærke

MINDEBLADE
FRA
50 AAR PAA ØSTERBRO

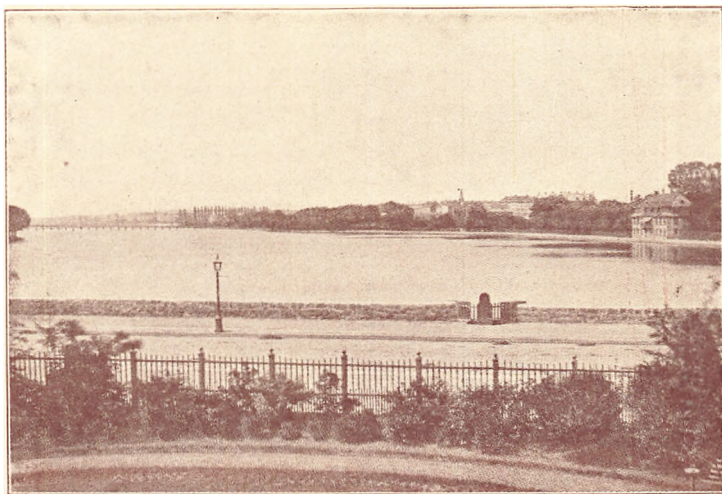
EMIL WIENES BOGHANDEL

1876—1926

KØBENHAVN 1926

EMIL WIENE

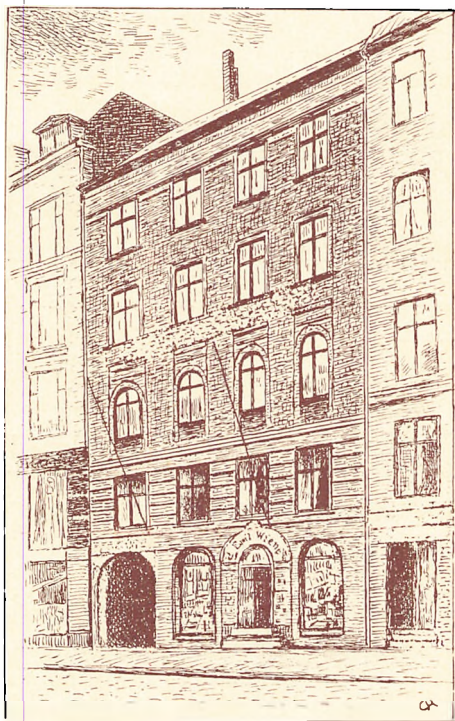
Østerbrogade og Sortedamssøen 1882.

AT nogen tør begynde en Boghandel helt derude! Hvem vil De dog sælge Bøger til — det er jo halvvejs ude paa Landet! — saadanne Bemærkninger var Udtryk for den almindelige Betragtning af Østerbro i 1876.

For den almindelige Bevidsthed var Østerbro dengang en ringe Forstad opfyldt af Glacis, Kirkegaarde, Gartnerhaver, Fælleder, og ved Trianglen begyndte selve „Landet“, som allerede her mødte de glade Københavnerne, naar de om Søndagen rullede ud ad den støvede Strandvej.

Og saadan havde det ogsaa været før. Men i de Aar skete Østerbros Forvandling fra Land til By. I 1875 boede der ialt 475 Indbyggere paa Østerbrogade — i 1890 var Tallet vokset til 3145, og Væksten i hele Kvarteret var endda langt større, takket være Sidegadernes lange Karreer, hvor de smilende Haver omskabtes til brolagte Gader og lukkede Gaarde, saaledes som vi den Dag i Dag kender Østerbro. I Aaret 1878 skiltes Kvarteret fra Fredensgade til Sundet ud fra Sct. Johannes Sogn, og tillagdes den nye Sct. Jacobs Kirke, som det Aar stod færdigbygget.

Det var i denne nye Del af det gamle Kongens København, at *Emil Wiene* i Maj Maaned 1876 aabnede sin Boghandel i et af de ældste høje Huse Nr. 27 paa Østerbrogade. Det var en pæn, stor Boglade med en bred Trappeopgang, flankeret af 2 flade Skabe (hvori de nye, illustrerede Blade hver Lørdag blev opslaaet for at fange

Østerbrogade Nr. 27

Opmærksomheden), og indrammet af et smukt, halvrundt Skilt med Navnet udskåret med dybe Bogstaver, og med Uglen, Bøger, Globus og Lyre i forgyldt Relief som Symbol ved Siden. At Skiltet holdt sig smukt i de 30 Aar det var i Brug, vil man forstaa, naar man hører, at det var udført i massivt Mahogni.

Men Udsigten var ikke videre storstadsagtig (hvad der kan ses af Billedet, der viser Genboerne til Nr. 27), og 4.

Sals Beboer, Oberst Tschernings Datter, den senere bekendte Blomstermalerinde Anthonore Christensen, havde den skønneste Udsigt henover Rosenvængets Haver, mod det blaa Sund og Hveens gule Skrænter i det fjerne. Ogsaa Nabohusene paa Hjørnet af Ryesgade var forstadsagtig lave.

Emil Wiene var født i København den 21. December 1848, Søn af Malermester F. Wiene og Hustru, født Flor. Bedstefaderen var Bud ved Universitetskvæsturen og var kommet til Byen omkr. 1800. Navnet er sandsynligvis det

Genboerne til Østerbrogade Nr. 27 i Aaret 1876.
Bygningen yderst tilhøjre er Hj. af Rosenvængets Allé

jyske Bynavn Vinde, som efter Døtidens Skik forfinedes ved at skrives i tysk Form.

Det var et udpræget københavnsk Haandværkerhjem i den smukke, gode, gammeldags Stil. Arbejdsomhed, Nøjsomhed og Flid prægede Hjemmet, og naar Faderen med sine 5 Sønner gik den vante Tur Søndagmorgen ud ad Strandvejen med Kirsten Piils Kilde som Maal, var Traktementet til de medbragte „Mellemmader“ et Glas Vand ved Kilden og saa en rask Gaatur hjem igen til Mors Middagsmad. Og saa havde Drengene endda gerne spist det meste af deres Mad, naar de langs Østre Fælled løb alene bag den høje Tjørnehæk. Saa man kan tænke sig, hvilken Appetit de har haft, naar de kom tilbage til

Gothersgade. Men det var den Gang ogsaa en herlig Tur at vandre fra København til Dyrehaven ad skyggefulde Alleer lige fra Østerport til Skovshoved, med stadig afvekslende Udsigter over smukke Haver og dejlige Landsteder, og Gang paa Gang dukkede det blaa Sund smilende frem bag de bølgede Strandmarker.

Emil var den næst yngste af 8 Søskende og kom i Boghandlerlære hos Andreas Schou i Nygade. Efter de 5 Aar førte Skæbnen ham til Hobro, hvor han blev Medhjælper

Østerbrogade med Rosendal og det lave Hus „Dalen“. 1880.

hos C. W. Quistgaard. Den unge Københavner fandt sig hurtigt til Rette i den lille, jyske By, og vandt sig ved sit hyggelige og muntre Væsen gode Venner. Blandt de Hjem, hvor han blev optaget i de unges Kreds var Isenkræmmer S. P. Møllers, og her traf han den ganske unge Datter Hedevig, som, skønt hun kun var 13-15 Aar gammel i de Aar, dog gjorde et saa dybt Indtryk paa ham, at han, da han havde overstaaet sin Tjeneste som Fæstningsartillerist, paa et Besøg i Hobro hos sin gamle Chef i Sommeren 1873 friede og fik den 17-aarige Jomfrus Jaord.

I København havde han imidlertid faaet Plads som Fuldmægtig hos Fr. Wøldike, hvis Boglade laa i Skindergade. Wøldike er vel nok en af de mærkeligste Skikkelser

i den Periode i den danske Boghandel, og det er ikke uden Betydning, at Ernst Bojesen ogsaa var Lærling og Medhjælper der, thi meget af det Vovemod og den Dristighed, som Bojesen senere udviste, havde han tilegnet sig hos den ideorige og vidtskuende Forlægger. Ja, flere af de Ideer og Tanker, som Fr. Wøldike udførte og led Nederlag paa, viste sig senere i Ernst Bojesens lykkelige Hænder at være „Træffere“. Wøldike led den tragiske Skæbne at komme et Decennium eller to for tidlig med to saa store Ideer, som at lade større Værker komme i Hefte-Subskription, og at lade Værkerne kolportere.

Skønt Wøldike led af en kronisk Pengemangel, var det dog store og smukke Værker, han udsendte. Tidsskrifterne „Fra alle Lande“ og „Historisk Arkiv“ var to populærvidenskabelige Foretagender, som i overordentlig tiltalende Form fremførte et lignende Stof, som „Frem“ senere vandt sin enorme Udbredelse paa, og et Værk som Doré: „Bibelen i Billeder“ var ogsaa af Værdi langt ud over sin Tid.

Som Lærling hos Wøldike kom i Wiens Tid en ung Mand fra Lolland ved Navn Gustav Wied. Hans Særkende var, at det mere interesserede ham, hvad der stod i Bøgerne, end hvorledes man solgte dem. Dog blev hans Læretid i København

Gustav Wied

ikke uden Betydning for ham, thi hans mageløse lagttagesevne havde i de ejendommelige Omgivelser et rigt Felt. Foreløbig var det dog ikke den muntre Side af Tilværelsen, der mest optog ham; han vilde den Gang være „rigtig“ Forfatter med lyriske Vers og Tragedier som Speciale. I sine Erindringer giver han et levende og morsomt Billede baade af sig selv som Digteraspirant og af sine Omgivelser. Men at det muntre i ham ikke helt overskyggedes af det tragiske ses af den lille Historie om Hummeren, som han anbragte i Wiens Frakkelomme, før han selv gik i Teatret. Den stille, fornøjede Maade, som baade Wiens

og Wøldike tog denne lidt grove Spøg paa, giver et smukt Indblik i deres Karakter.

Som man ser var det ikke det værste Sted for en original Personlighed som Gustav Wied at komme, og Wiens Godhed og hans gode Humør, blev han i det hele aldrig træt af at rose. Forholdet blev til Venskab mellem de to, og Wied fortæller, hvorledes han blev Bogholder i det nye Firma paa Østerbro.

„Straks slap Boghandelen mig imidlertid ikke helt.

Fader havde indvilliget i at give mig 50 Kr. om Maa-neden til Føde og Ophold. Klæder og Skotøj kunde jeg faa, naar jeg var hjemme i Ferierne. Men Undervisningen til den saa attraaede Studentereksamen, og Bøgerne, jeg skulde bruge, maatte jeg selv skaffe Penge til.

Jeg klagede min Nød for min Ven Wiene, som imidlertid havde giftet sig og etableret en Bog- og Papirhandel paa Østerbrogade.

Og han hjalp mig, som det elskelige Menneske han var.

— De kan komme ud til mig et Par Timer tre Dage om Ugen, sagde han — og hjælpe mig at føre Bøgerne.

Saaledes talte han i sit Hjertes Godhed, skønt han bedre end nogen anden vidste, hvor — for at bruge et mildt Udtryk — lidet anvendelig jeg var til Bogføring og Regnskabsvæsen.

Men jeg modtog med Glæde Tilbudet, og Studenterslæsningen begyndte under megen Jubel.“

Begyndelsen som Boghandler paa Østerbro var for Wiene beskeden nok, thi de bedre Købere havde allerede deres faste Boghandler inde i Byen, og enten man vil kalde det godt eller ondt, er det jo en Kendsgerning, at Folk er meget konservative i Forholdet til deres Boghandler, mere end i noget andet Handelsforhold. Han maatte derfor nøjes med den lokale Strøghandel, og med at se sin Kundekreds langsomt stige, efterhaanden som „Broen“ voksede sig stor. Til hans store Held blev det den første Jul, han var paa Østerbro, et frygteligt Snevejr, saa at Vejene i 8 Dage før Jul var omtrent ufarbare, og endog Hestesporvognen maatte give op, selv om der spændtes fire Heste for de toetages Vogne. Derved blev Kunderne tvungne til at gøre

deres Indkøb paa Østerbro, og et Besøg hos den dygtige, venlige og hjælpsomme Emil Wiene førte nemt til, at man blev Kunde hos ham, selv om man ikke helt svigtede sin Boghandler, enten det nu var Prior, Reitzel, Gad eller Høst, man plejede at handle hos. Men var det svært at faa fat i Kunderne, saa gavnede det til Gengæld ogsaa senere hen, — endnu handler enkelte gamle Kunder helt fra den første Tid i Firmaet, og ligesom hos de andre gamle Boghandlerfirmaer gaar Børnene „i Arv“ som Kun-

Strandpromenaden ud for Rosenvænget. 1880.
(I Baggrunden ses Orlogsværftet)

der. Det er rørende, naar en Fader kan sige: „ja, nu køber jeg min Søns ABC hos Dem, for jeg selv fik jo mine Skolebøger her, og min Fader har handlet her altid.“ En saadan Trofasthed er sjælden, især i de senere Aar, hvor alting har forandret sig saa meget, og Firmaer og Forretninger gaar fra Haand til Haand.

Det var i mange Maader et interessant Publikum paa Østerbro, og mange Personligheder, Embedsmænd, Kunstnere og Forfattere havde deres Gang i Bogladen. Navne som Malerne Joakim og Niels Skovgaard, Forfatterne Erik og Amalie Skram, Alfred Ipsen, Carl Ewald, Oberst Rist, Alex. Kielland, Magdalene Thoresen, Marineminister Ravn,

Prof. Gotfred Christensen, Skuespillerinde Fru Phister, Niels Finsen, Klaus Berntsen, Billedhuggeren Prof. Saabye, General Wørishøffer, Overpræsident Oldenburg, Etatsraad Heyman, nuv. Overbibliotekar Carl S. Petersen og Kammer-sanger Herold — er enkelte Eksempler paa den Kundekreds, der i Aarenes Løb havde Hjem paa Østerbro.

I 1878 stod Bryllupet i Hobro, og det var et meget lykkeligt Par, der flyttede ind i „Stærekassen“, Østerbro-gade 49, en Villa som nu er nedrevet og erstattet med en femetages Kaserne.

En vennesæl Mand, var det Udtryk, som i særlig Grad passede paa Emil Wiene. Altid i godt Humør, mild i sin Dom og venlig imod alle; han spredte Hygge om sig, hvor han saa var, og vandrede man en Tur med ham gennem det dengang saa smilende, skønne Østerbro, hvor Aggersborgs Tornerose-Idyl, og Strandpromenadens og Kalkbrænderihavnens Saltvandsfriskhed endnu ikke hørte til de svundne Herligheder, syntes man, at Solen straaede dobbelt varmt, og Søen skinnede stærkere blaa end ellers.

I Oktober 1892 blev Firmaet ved Husets Salg nødt til at flytte over paa den anden Side af Østerbrogade i Nr. 48 (nu 70), og da han ikke var rigtig rask i den Tid, gjorde det store Arbejde, der var forbundet med en saadan Begivenhed, naturligvis ikke Helbredet bedre, dog ingen tænkte paa, at den kun 44-aarige Mand skulde være nær ved sin Død, og det vakte derfor nærmest Bestyrtelse paa Østerbro, da det om Morgenen den 22. Novbr. rygtedes, at Emil Wiene var død den foregaaende Aften.

HEDEVIG WIENE

DET var en stor og tung Opgave, der ventede hans unge, kun 36-aarige Enke, som nu stod der med fire Børn fra 14—4 Aar. Hun havde aldrig været i Forretningen, uden af og til for at hente sin Mand hjem, hele hendes Tid havde været helliget Børnene og Hjemmet, og nu skulde hun til at lede en Forretning, som hun ikke havde mindste Kendskab til. Men hun gav sig til det med Kærlighed. Taalmodighed og et redebont Sind, og hendes Godhed og Venlighed vandt hendes Medarbejdere for hende, saa de altid saa paa hendes Interesse, og Emil Wienes Venner stod hende bi med Raad og Daad.

Til alt Held kunde allerede Nytaar 1893 Frans Bielefeldt, som et Par Aar før havde været Medhjælper i Firmaet, komme tilbage fra Tyskland og overtage Bestyrelsen, og under hans kyndige og samvittighedsfulde Ledelse gled Forretningen jævnt og støt fremad. Men selv arbejdede hun dygtigt med, og til Trods for, at al Forretningsliv var og blev hende fremmed, sled hun troligt med baade at passe Bogladen og Hjemmet med de fire Børn. I de Aar gik det ud over Nattesøvnen, og Bøgerne førtes og Regninger udskreves ofte langt paa den anden Side af Midnat.

SØREN WIENE

NOGEN Tid efter at Frans Bielefeldt havde forladt Firmaet for at overtage sin Faders gamle Forretning paa Købmagergade, overtog G. C. Gravesen Bestyrelsen af Bogladen og førte den i samme rolige og gode Spor, indtil i 1904 Sønnen *Søren Wiene* — efter endt Uddannelse kom hjem for at overtage Bestyrelsen. Samtidig flyttedes Bogladen igen over paa den anden Side af Gaden, i Nr. 23 paa Hjørnet af Ryesgade, hvor den siden har haft til Huse.

Søren Wiene er født den 6. August 1882, og efter at have taget Præliminæreksamen fra Borgerdydskolen paa Østerbro, kom han 4 Aar i Boghandlerlære hos Carl M. Berthelsen i Aarhus. Dernæst efter aftjent Værnepligt 1½ Aar i Jacob Lunds medicinske Boghandel i Pilestræde, og efter et kort Ophold hos L. Levison junr., for at lære noget Papirhandel, overtog han kun 22 Aar gammel Bestyrelsen af Bogladen, som han i Samarbejde med Moderen ledede til 1910, da han overtog den for egen Regning med uforandret Firmanavn.

Da det ikke her er Stedet at skrive om de senere Aar, skal kun anføres følgende Data af den nuværende Indehavers Liv:

Valgtes 1916 i Bestyrelsen for Københavns Boghandlerforening, og i Oktober 1917 til Formand. Med en Afbrydelse i 1922—23 fungeret som Formand til Dato,

1917—21 Næstformand i De danske Boghandleres Landsforening. Bestyrelsesmedlem i De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation, deraf 2 Aar som Næstformand. Er Revisor i Dansk Musikhandlerforening, og Medlem af Hovedbestyrelsen for Danmarks Naturfrednings-

Østerbrogade Nr. 23. (Hj. af Ryesgade) 1904.

forening, hvor han fungerer som Formand i Agitationsudvalget.

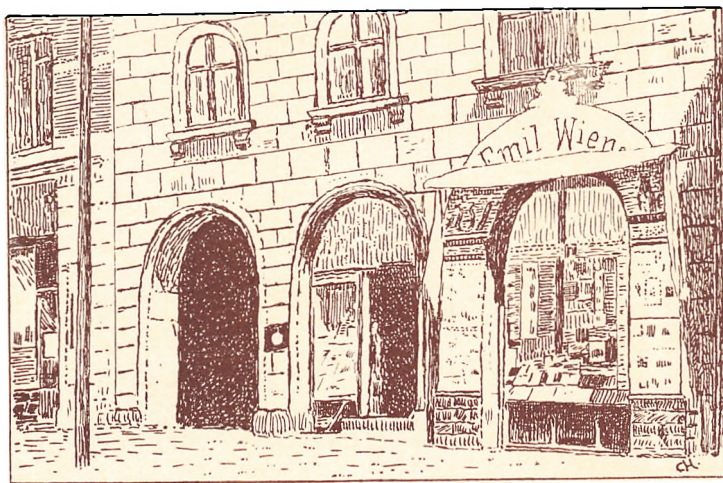
Gift Juni 1911 i Stenløse med Gerda Petersen (Datter af Provst Th. Petersen, Stenløse), død April 1922, efterladende fire Børn, Erik, Kjeld, Estrid og Stig.

Gift Novbr. 1923 i Sct. Jacobs Kirke med Mary Christensen, (Datter af Maskinkonstruktør Christensen).

Foruden ovennævnte Bestyrere Fr. Bielefeldt og G. C. Gravesen, har virket følgende Medhjælpere, som er overgaaet i selvstændige Stillinger: Boghandler Niels Christensen jun., Viborg, Boghandler Olaf E. Moe, Grosserer Wm. Pelch, Boghandler Ad. Rønne, Boghandler Einer Neergaard, Nykøbing F., Boghandler Edgar Jacobsen, Bog-

handler Wulff, Holbæk, Boghandler Andersen, Aakirkeby, og endelig maa nævnes Poul Schouboe, som i mange Aar var Medhjælper, dernæst var Boghandler i København, og nu er Landskabs- og Blomstermaler i Sydamerika, men trods Afstanden dog kendt ogsaa her i Landet under Navnet Pablo Schouboe.

Han vil i efterfølgende Linier give sit Bidrag til disse Mindeblade om Emil og Hedevig Wiene og deres Gerning i Boghandelen paa Østerbro.

Østerbrogade Nr. 48 (nu Nr. 70).

Hos Emil Wiene i 90'erne.

Ja — det var dengang. --

Var det mon fordi man var ung, at den Tid staar for en i et gyldent Lys?

Jeg ved det ikke. Ved kun, at jeg elsker Minderne fra de Aar.

Emil Wienes Boglade var lige flyttet fra de de ulige Numre over Gaden til Nr. 48.

En stor Butiksrude til højre for Indgangen og en mindre do. med samt Døren, optog foruden den store Port til Sødrings Sodavandsfabrik, der laa i Gaarden, hele Facaden.

Det gamle Inventar var nymalet i gule og brune Farver. Pragtbindsskabet havde Glas for, og en stor Nyhedsdisk foruden Salgsdisken optog Størsteparten af Gulvfladen.

Mine første Medhjælperaar begyndte her under Frans Bielefeldts kyndige Vejledning kort efter Emil Wienes Død.

Man fulgte enhver Kunde til Dørs, bukkede høvisk, et lille Skrab ud, og Kunden kvitterede med et lille Smil.

Naar Døren lukkede, kastede man et Blik over mod Fællederne, hvor Jenserne for afsted efter Fjenden, der altid skjulte sig bag Lammefællede. I Solskinnet glimtede Husarernes Sabler, naar de med Hugangreb galopperede frem paa Linie, og i Sommermaanederne trippede adstadi-ge Borgermadammer med Barnevogn og Fatter ved Siden; i Borgervæbningens Uniform aftjente han sin sidste Værne- pligt.

Fred, Samdrægtighed og Forstaaelse herskede over det ganske Eksteriør.

En Søndag paa Trianglen omkr. 1885.

Bemærk Dampsporvognen, Velociopeden og de to Slags Hestesporvogne.

Kendte Personer kom og gik.

Alexander Kielland boede i de Aar paa Øresundsgade, og ofte saa man hans brede Skikkelse, naar han fulgte sin Datter, Fru Krag, der i gendarmblaa Caps og blaa Advokathat paa tværs fik unge Piger til at vende sig af Misundelse.

Diametralt modsat var gamle Fru Phister. I sin enkle sorte Dragt med hvide Blonder og Hovedpynt over de graa Bukler, ventede hun nervøst paa Kongens Vogn under Markisen.

„Vil Professorinden ikke sidde ned“?

„Tak“, sagde Fru Phister og bredte Nederdelen over Stolen, mens jeg spejdede efter de røde Kuske. Hans Majestæt Kong Chr. den IX svingede om Hjørnet fra Strandvejen og Professorinden rejste sig.

Vognen rullede forbi, Kongen hilste og Fru Phister nejede dybt.

„Han kendte mig“, smilte hun med sit elskelige gamle Smil.

Saa kom Ungdommen fra Skole.

Latinklassernes unge studerende samlede sig om Nyhedsbordet.

Navne som Haderup, Pontoppidan, Rist, Rørdam, Hagemann og mange andre var Stamgæster.

Uafbrudt gik Døren.

En Regnvejrsgodt fandt jeg, da jeg kom fra Middag, Fru Amalie Skram optaget af at købe Manuskriptpapir. Mørk i Tale, mørk i Dragt, mørk i Sind og Øje. Hvor var dog de Øjne dybe.

Og saa kom pludselig en af de sikre Kunder.

„En Griffel til en Øre“. —

En lille rød, fugtig Næsetip stak over Diskkanten. „Den sku' indpakkes i Papir“ — oplyste Genstanden. Morsomt at genleve de gamle Minder i Tankerne. Trække dem frem en for en.

Fru Hedevig Wiene kiggede ofte frem bag de grønne Gardiner, der delte Bogladen fra Rummet bag ved.

Fru Wiene havde den forstaaende Evne at kunne lytte til en Kundes Passiaren. Uafbrudt skiftede Udtrykket i hendes Ansigt fra den dybeste Overraskelse til den stille Forstaaen. Intet Under at Kunderne derfor gerne saa inden for og ofte fik sig en lun Passiar, ja kom til at holde af Bogladen.

Fru Wiene ledede personligt Subskriptionsafdelingen, Bogholderiet og Læsekredsen.

Det var fast utroligt, hvad der blev abonneret paa. Et Utal af Hefteværker, Ugeblade, Tidsskrifter og andre Smaa-blade skulde paaskrives.

Meget lidt Tid blev der til at passe Hjem og Børn, og dog gik alt mønsterværdigt.

Ikke altid let for hende.

Men større Ting ventede. Der blev ikke Tid til mange Reflektioner. Alle arbejdede paa at faa Bogladen i Blomstring. Navnet Emil Wiene skulde prentes i Folks Bevidsthed. Gennem mange Aar og ved mange forskellige, dygtige Hænders Flid er det virkelig lykkedes. Lykkedes at opretholde dette smukke gamle Navn og med Ære.

En Vinterdag da Fru Wiene og jeg arbejdede ved Bladfordelingen, og de fire Bydrengene skulde udsendes som Vindene, en mod Øst, en mod Nord, en mod Syd og en mod Vest, stod Gustav Wied pludselig i Døren med et vemodigt Smil og den ejendommelige Stok i Haanden.

Fra gammel Tid var Wied Ven af Huset, havde jo endog begyndt sin Løbebane som Lærling under Wiene, hvad han dog fornuftigvis afbrød.

Tavs sad han en Tid i Sofahjørnet, mens vi syslede med Bladene.

„Jeg kan ikke faa Slutning paa min Bog“, erklærede Wied. „Det piner og nager, lader mig ikke i Ro“. Han vilde ikke blive og gik faa Minutter efter. Udenfor fæg det fint og var bidende koldt. Et Par Timer senere viste Wied atter sit karakteristiske Ansigt. Han var gaaet til Mariendal og havde i Snestormen fundet Slutningen paa sin Bog. — Ja, kendte Mennesker kom dagligt i den gamle Boglade.

Professor H. F. Ewald fattede med slæbende Trin over Gulvet som et Godstog.

Ved Vintertide indpakket i utrolige Mængder af Tørklæder. Gennem Respirator kom Stemmen langt borte fra og bag dobbelte Brilleglas, skjult af sorte Glas, hvilede de gamle Øjne.

„Liden Kirsten“ var netop lige udkommet, og jeg komplimenterede Professoren for det smukke Arbejde. Saa lo den gamle Digter. En hæst, rallende Latter:

„De troede ikke den Gamle kunde skrive mere om Kærlighed“, gryntede han henrykt, „hø, hø, hø, men man blev dog alligevel overbevist — he, he“, og saa tøffede den Gamle afsted som en mægtig Tøjbylt paa to Ben.

Forfatteren Oberst Rist købte Manuskriptpapir og kærtegnede det, for ret at nyde den glittede Flade, mens

Generalmajor Gerstenbergs (Tolstojs Oversætter) høje, magre Skikkelse, med de hængende Øjenlaag, nervøst afsluttede sine Smaaindkøb, som brændte Jorden under hans Fødder.

Enkelte Kunder var særlig vanskelige.

Jeg erindrer engang at Gustav Esmann kom farende ind med en Overfrakke løseligt over Skuldrene. Han var lige stukket i Knapstøvlerne, der stod aabne. „Hvorfor Fanden sender De mig ikke min Bog“, raabte han rasende. „Den er allerede udkommet i Formiddag“, og som en Stormvind var han atter ude med „*Den kære Familie*“ i Lommen.

Disse mange interessante Mennesker gav Bogladen sit eget Præg, og enhver skulde ekspederes med fuld Forstaaelse.

Vi kunde gaa i Ilden for Fru Wiene. Det faldt ingen ind at knurre. Arbejdet skulde gøres og kunde det ikke overkommes om Dagen, maatte Natten benyttes. Det var dog særligt ved Juletider og Status!

I de mange Aar, hvor jeg har levet i fremmede Lande, har jeg kun haft yderst ringe Forbindelse med Bogladens Trivsel, men følger den dog stadig med den dybeste Agtelse og sønlig Kærlighed, om end paa Afstand.

Og er end Bogladen sikkert ført frem af en Række dygtige Mænd og flittige Hænder, er det dog min faste Overbevisning, at det solide Fundament er skabt, uanet og ganske stille af Fru Wienes Personlighed.

Det stille Vand har den dybe Grund.

Pablo Schouboe.

